

Sygn. akt III AUa 152/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Anna Polak (spr.) SSA Barbara Białecka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2013 r. w Szczecinie

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o rentę socjalną

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 grudnia 2011 r. sygn. akt VI U 867/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 152/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 15 marca 2011 r. przyznał J. G. prawo do renty socjalnej na dalszy okres od dnia 1 kwietnia 2011 r. okresowo do 31 marca 2013 r.

W dniu 13 kwietnia 2011 r. J. G. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, domagając się przyznania jej renty socjalnej na stałe, ewentualnie na okres co najmniej 5 lat. Ubezpieczona podkreśliła, że w związku z rozpoznanym u niej porażeniem mózgowym ma ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Wskazała, że schorzenie to jest trwałe, nieuleczalne. Rehabilitacja lecznicza tylko w nieznacznym stopniu poprawiła możliwość poruszania się, ale nie rokuje ustąpienia niepełnosprawności.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania w całości, podtrzymując argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 14 grudnia 2011 r., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej J. G. rentę socjalną począwszy od 1 kwietnia 2011 r. na stałe.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

J. G. urodziła się w dniu (...) Orzeczeniem z dnia 26 września 2002 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w P. zaliczył J. G. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe. W orzeczeniu wskazano, że niepełnosprawność datuje się do dzieciństwa, natomiast ustalony stopień niepełnosprawności od 2002 r. W orzeczeniu zostało wskazane, że ubezpieczona może podjąć zatrudnienie w zakładzie pracy chronionej oraz wymaga okresowej opieki osoby drugiej.

Orzeczeniem z dnia 9 maja 2003 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w P. zaliczył J. G. do znacznego stopnia niepełnosprawności okresowo do 3 kwietnia 2006 r. Ustalając, że niepełnosprawność datuje się od dzieciństwa, natomiast ustalony stopień niepełnosprawności od 3 kwietnia 2002 r., przy czym wnioskodawczyni może podjąć zatrudnienie w zakładzie pracy chronionej na stanowisku przystosowanym oraz wymaga stałej/długotrwałej opieki lub pomocy osoby drugiej w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

W okresie od dnia 3 kwietnia 2006 r. do 31 marca 2011 r. J. G. miała na podstawie kolejnych decyzji ZUS przyznawane prawo do okresowej renty socjalnej. Podstawą przyznania świadczenia było ustalenie lekarza orzecznika ZUS, że ubezpieczona cierpi na porażenie mózgowe dziecięce z czterokończynowym niedowładem spastycznym, porusza się o kulach łokciowych.

Aktualnie wnioskodawczyni studiuje w Wyższej Szkole Administracji Publicznej systemie dziennym, jest na trzecim roku. Na terenie uczelni porusza się przy pomocy kul łokciowych oraz korzysta z pomocy studentów. Ułomność ruchowa rąk powoduje poważny problem przy sporządzaniu notatek i składaniu egzaminów pisemnych.

W dniu 28 stycznia 2011 r. J. G. złożyła w organie rentowym wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej, dodatkowo w dniu 8 marca 2011 r. wniosła o przyznanie jej prawa do renty socjalnej na czas nieokreślony.

Lekarz Orzecznik ZUS po przeprowadzeniu badania w dniu 22 lutego 2011 rok uznał, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy mimo, iż rozpoznał u niej niedowład spastyczny czterokończynowy, bardziej wyrażony w kończynach dolnych w przebiegu mózgowego porażenia dziecięcego, poruszanie się o kulach łokciowych.

Po złożeniu przez J. G. sprzeciwu od powyższego orzeczenia, wnioskodawczyni została poddana badaniu przez Komisję Lekarską ZUS-u, która w dniu 9 marca 2011 roku wydała orzeczenie stwierdzające, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy okresowo do 31 marca 2013r. U odwołującej się rozpoznano porażenie mózgowe dziecięce pod postacią znacznego stopnia niedowład spastycznego czterokończynowego, krótkowzroczność korygowaną szklami. Wskazano, że porusza się wyłącznie o kulach, a na dalszy dystans na wózku inwalidzkim, dodatkowo znaczna niepełnosprawność obu rąk utrudnia wykonywanie jej czynności codziennych.

J. G. od wczesnego dzieciństwa cierpi na porażenie mózgowie z czterokończynowym porażeniem spastycznym. Pozostaje pod opieką poradni ortopedycznej oraz poradni neurologicznej.

Przebyła dwie operacje z powodu stóp końsko-szpotaowych. Mimo zabiegów operacyjnych oraz intensywnej rehabilitacji porusza się z trudem z pomocą kul łokciowych (od 8 roku życia) Wydolność chodu jest ograniczona z uwagi na znaczne przykurcze i ograniczenie ruchomości w poszczególnych stawach (zwłaszcza biodrowych i kolanowych).

Według stanu na dzień wydania zaskarżonej decyzji u ubezpieczonej rozpoznano porażenie mózgowie dziecięce pod postacią znacznego stopnia niedowładu spastycznego czterokończynowego, krótkowzroczność korygowaną szklami.

Rozpoznane porażenie mózgowie dziecięce pod postacią znacznego stopnia niedowładu spastycznego czterokończynowego przejawiającego się osłabieniem siły mięśniowej kończyn dolnych, zniesieniem ruchów czynnych w stawach skokowych i palcach stóp, poruszanie się przy pomocy kul łokciowych z blokowaniem kolan przeprostem powodują trwałą całkowitą niezdolność do pracy, gdyż nawet przy zastosowaniu intensywnej rehabilitacji nie należy spodziewać się poprawy sprawności organizmu.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie J. G. zasługuje na uwzględnienie. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Okręgowy powołał jako podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia przepis **art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.), który stanowi, że renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:**

- 1) **przed ukończeniem 18 roku życia,**
- 2) **w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia,**
- 3) **w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.**

Osobie, która spełnia powyższe warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) **renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;**
- 2) **renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa (ust. 2).**

Sąd Okręgowy podkreślił, że pojęcie niezdolności do pracy zostało zdefiniowane w przepisie art. 12 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zwanej dalej jako ustawa emerytalna), który ma zastosowanie odpowiednie również przy dochodzeniu praw do renty socjalnej, zgodnie z odesłaniem zawartym w przepisie art. 15 pkt 1 ustawy o rencie socjalnej. W myśl przepisu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (przy czym, całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 2 i 3).

Dalej Sąd Okręgowy dokonał analizy pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” uwzględniając zarówno kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi sprawność wnioskodawcy w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiegokolwiek pracy), jak i kryterium ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarabkowania, wykonywania

jakiegokolwiek pracy). Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu przepisu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest więc osoba, która spełniła obydwa te kryteria, a więc jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym (por. niepublikowany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2004 r., I UK 28/04). W orzecznictwie przyjmuje się również (wyroki z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 11/03 oraz z dnia 5 lipca 2005 r., I UK 22 niepublikowane), że decydującą dla stwierdzenia niezdolności do pracy jest utrata możliwości wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przy braku rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Gdy więc biologiczny stan kalectwa lub choroba, nie powodują naruszenia sprawności organizmu w stopniu mającym wpływ na zdolność do pracy mieszczącej się w ramach posiadanych lub możliwych do uzyskania kwalifikacji, to brak prawa do świadczenia rentowego.

Dodatkowo, Sąd pierwszej instancji powołał przepis art. 13 ustawy emeryturach i rentach z FUS, który stanowi, że przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji,*
- możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.*

Sąd Okręgowy także podniósł, że dokonując oceny stanu zdrowia ubezpieczonej, należy mieć na uwadze, iż stosowanie do treści art. 13 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu niepełnosprawnych, nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy.

W niniejszej sprawie przedmiotem sporu był okres na jaki organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do renty socjalnej. O ile organ rentowy nie kwestionował faktu, że J. G. jest całkowicie niezdolna do pracy od dzieciństwa, o tyle wnioskodawczyni podnosiła, że ze względu na charakter występujących u niej schorzeń jej całkowita niezdolność do pracy ma charakter trwały.

Ustalenia w przedmiocie stanu zdrowia ubezpieczonej oraz jej zdolności do pracy poczynione zostały przez Sąd Okręgowy w oparciu o analizę dokumentacji lekarskiej ubezpieczonej pozostającej w dyspozycji organu rentowego, jak również na podstawie przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii - dr n. med. M. M. i ortopedii - lek. med. W. S.. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd orzekający uznał je za wiarygodne. Tak samo ocenił Sąd pierwszej instancji wydaną w niniejszej sprawie opinię biegłych.

Sąd Okręgowy oceniając opinie biegłych miał na uwadze zasadę, że specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd - który nie posiada wiadomości specjalnych - tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen powszechnej (Sąd Okręgowy

powołał na potwierdzenie swojego stanowiska wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2002 r. V CKN 1354/00 LEX nr 77046).

Zdaniem Sądu I instancji opinie sporządzone w toku postępowania wydane zostały przez biegłych sądowych-specjalistów posiadających wieloletnią praktykę zawodową, cieszących się dużym autorytetem, po uprzednio przeprowadzonym badaniu ubezpieczonej oraz wcześniejszej analizie treści zebranej dokumentacji lekarskiej. Wydane opinie są jasne i spójne, wnioski w nich zawarte logiczne i przekonująco uzasadnione, a rzetelność i fachowość dokonanych przez biegłych ustaleń nie budzi wątpliwości sądu oraz pozwoliła na uznanie ich za wiarygodne. W ocenie Sądu Okręgowego biegli postawili wyraźne rozpoznanie odnośnie charakteru schorzeń wnioskodawczyni. Podkreślili w opinii, że rozpoznane porażenie mózgowe dziecięce pod postacią znacznego stopnia niedowładu spastycznego czterokończynowego przejawiającego się osłabieniem siły mięśniowej kończyn dolnych, zniesieniem ruchów czynnych w stawach skokowych i palcach stóp, poruszanie się przy pomocy kul łokciowych z blokowaniem kolan przez prostem powodują trwałą całkowitą niezdolność ubezpieczonej do pracy, gdyż nawet przy zastosowaniu intensywnej rehabilitacji nie należy spodziewać się poprawy sprawności organizmu. Mając powyższe na uwadze sąd pierwszej instancji przyznał wydanej w sprawie opinii przymiot wiarygodności i dokonując na jej podstawie ustaleń faktycznych w sprawie w zakresie stanu zdrowia J. G..

W ocenie Sądu Okręgowego wiarygodność wydanej w sprawie opinii nie podważyła przy tym okoliczność, że opinia biegłych nie jest zgodna z orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS, a z jej wnioskami nie zgodził się pełnomocnik organu rentowego - Przewodniczący Komisji Lekarskich kwestionując opinię w zakresie ustalenia przez biegłych trwałego charakteru całkowitej niezdolności do pracy i wskazując, że ubezpieczona jest osobą młodą, studentką III roku Administracji Publicznej. Sąd Okręgowy podkreślił, że orzeczeniem z dnia 26 września 2002 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w P. zaliczył J. G. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe. W orzeczeniu zostało wskazane, że ubezpieczona może podjąć zatrudnienie w zakładzie pracy chronionej oraz wskazana jest okresowa opieka osoby drugiej. W kolejnym orzeczeniu z dnia 9 maja 2003 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w P. zaliczając J. G. do znacznego stopnia niepełnosprawności wskazał na okresowy charakter stwierdzonego stopnia niepełnosprawności (do 3 kwietnia 2006 r.). jednocześnie jednak z orzeczenia wynika, że ubezpieczona będzie mogła podjąć zatrudnienie wyłącznie w zakładzie pracy chronionej na stanowisku przystosowanym oraz wymaga stałej/ długotrwałej opieki lub pomocy osoby drugiej w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Sąd Okręgowy wobec ustalenia przez komisję ds. niepełnosprawności, że ubezpieczona z uwagi na rozpoznane u niej dziecięce porażenie mózgowe ze spastycznym niedowładem czterokończynowym ewentualnie będzie mogła podjąć zatrudnienie w warunkach pracy chronionej oraz ustalenia przez biegłych, że brak jest rokowań na poprawę stanu zdrowia ubezpieczonej przyjął, że J. G. całkowicie i trwale utraciła zdolność do pracy w normalnych warunkach, a tym samym jest ona osobą trwale całkowicie niezdolną do pracy. Stanowiąc o całkowitej niezdolności do pracy, przepis art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej posługuje się - jako wyznacznikiem jej stopnia - określeniem "jakakolwiek praca". Określenie to nie odpowiada niezdolności do wszelkiej pracy, bez względu na stan i warunki jej wykonywania. Całkowita niezdolność do jakiegokolwiek pracy definiowana jest bowiem wyłącznie jako równoznaczna z utratą zdolności do pracy w normalnych warunkach. Należy bowiem mieć na względzie posługując się przesłanką niezdolności do "jakiegokolwiek pracy", ustawodawca zastrzegł w art. 13 ust. 4, iż jej stwierdzeniu nie stoi na przeszkodzie zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o

rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Konieczność odniesienia się do normalnych (typowych) warunków pracy można przy tym uznać za pogląd utrwalony w piśmiennictwie (por. T. Bińczycka- Majewska, Wokół projektu zmian prawa rentowego, PiZS 1995, nr 5, s. 3; W. Koczur, Orzekanie o niezdolności do pracy dla celów rentowych (w:) B.M. Cwiertniak (red.), Prawo pracy, ubezpieczenia społeczne, polityka społeczna. Wybrane zagadnienia, Opole 1998, s. 385H. Pławucka, Niezdolność do pracy w przepisach prawa emerytalno-rentowego, PiZS 1998, nr 1, s. 4). Nie ma więc przeszkód w ustaleniu całkowitej niezdolności do pracy, mimo zachowania zdolności do prac, które może wykonywać osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zatrudniona w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej (por. art. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - Dz. U. Nr 123, poz. 776 ze zm.).

Przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się zatem wyłącznie do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok SN z 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00, OSNAPiUS 2002 nr 15, poz. 369 oraz wyrok SN z dnia 7 września 1979 r., II URN 111/79 (PiZS 1981, nr 1), wyrok SN z dnia 13 października 2009 r., UK 106/09 LEX nr 558589). Mając na uwadze powyższe, w świetle art. 12 ust. 2 w zw. z art. 3 ust. 4 ustawy emerytalnej, zdolność do wykonywania niektórych rodzajów zajęć i zarobkowania, np. praca osób niepełnosprawnych ruchowo w specjalnie stworzonych dla nich warunkach lub na specjalnych stanowiskach pracy nie stanowi przeszkody do orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy.

W konsekwencji w analizowanym stanie faktycznym należało uznać, że J. G. jest osobą całkowicie, trwale niezdolną do pracy na ogólnym rynku pracy.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe rozważania Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał J. G. prawo do stałej renty socjalnej od 1 kwietnia 2011 r. (do 31 marca 2011 r. ubezpieczona miała wypłacane świadczenie z tytułu renty socjalnej).

Na zakończenie swoich rozważań sąd pierwszej instancji wskazał, iż organ rentowy ma możliwość w przyszłości weryfikacji kwalifikacji ubezpieczonej, jej stanu zdrowia nie można bowiem wykluczyć zmiany wiedzy medycznej i jej wpływu na leczenie obecnie nieuleczalnych schorzeń i ich wpływu na możliwość wykonywania pracy na ogólnym rynku pracy.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pełnomocnik organu rentowego, który wydanemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 r. Nr 135, poz. 1268 ze zm.), poprzez jego zastosowanie wskutek uznania, że ubezpieczona spełnia zasadniczą przesłankę uprawniającą ją do przyznania renty socjalnej na stałe;
2. obrazę przepisów prawa procesowego, które w konsekwencji doprowadziło do błędnie ustalonego stanu faktycznego tj.
 - art. 278 w związku z art. 233 kpc, poprzez uznanie, że niezdolność wnioskodawczyni ma charakter trwały jedynie w oparciu o sporządzone w toku postępowania niemiarodajne opinie sporządzone przez biegłych lekarzy sądowych, podczas gdy w tym zakresie ocena stanu faktycznego sprawy może być dokonana jedynie przez sąd, bowiem ma ona charakter prawny, wyrok zaś nie może opierać się jedynie na twierdzeniach i wnioskach zaprezentowanych przez biegłych w sporządzonych opiniach;

Tak podnosząc, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez oddalenie odwołania wnioskodawczyni w zakresie przyznania jej świadczenia na stałe i przyznanie świadczenia do 31 marca 2013 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponowne rozpoznania Sądowi I instancji a nadto zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację J. G. wniosła o utrzymanie w mocy wyroku Sądu Okręgowego z 14.12.2011r przyznającego jej prawo do renty socjalnej na stałe. W uzasadnieniu odpowiedzi na apelację podniosła, że posiada orzeczenie o niepełnosprawności z 2011 roku zaliczając ją do znacznego stopnia niepełnosprawności. Jest osobą nie tylko całkowicie niezdolną do pracy ale też schorzenia, które u niej występują nie rokują poprawy. Może pracować wyłącznie w zakładzie pracy chronionej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy niezdolność ubezpieczonej J. G. do pracy ma charakter trwały.

Sąd Apelacyjny, w celu ostatecznego rozstrzygnięcia, czy ubezpieczona jest faktycznie trwale czy też okresowo niezdolna do pracy i postanowił uzupełnić zebrany w sprawie materiał dowodowy w oparciu o art. 382 k. p. c., poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu medycyny pracy, neurologii i ortopedii.

I tak nowy skład biegłych z zakresu ortopedii dr n. med. H. M. i neurologii dr n. med. B. M. po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną, wynikami badań ambulatoryjnych rozpoznali u ubezpieczonej niedowład spastyczny czterokończynowy z przewagą kończyn dolnych jako następstwo porażenia mózgowego dziecięcego z nieznacznym osłabieniem siły mięśniowej obu kończyn dolnych ograniczających ich funkcję lokomocyjną, mowę dyzartryczną jako skutek porażenia mózgowego dziecięcego, zespół bólowy kręgosłupa w wywiadzie, krótkowzroczność. Jednocześnie uznali, iż **ubezpieczona jest, całkowicie i okresowo niezdolna do pracy do marca 2015 roku. Uzasadniając swoje stanowisko wskazali, iż przebyte zabiegi operacyjne, dały efekt poprawy wydolności chodu w stopniu minimalnym (chód spastyczny przejście na dystans jedynie 100 metrów), dlatego, też nie można się spodziewać lepszego efektu rehabilitacji w przyszłości. Wydolność funkcji chodu została już dawno osiągnięta. Nadto wskazali, że skorzystanie z terapii zajęciowej logopedycznej poprawiającej funkcję mowy, spowodować może, że ubezpieczona będzie mogła założyć działalność gospodarczą, wykonywać telepracę, podjąć pracę zarówno na otwartym rynku pracy, jak i w warunkach Zakładu Pracy (...). (k-105-109). Dodać jedynie należy, że w niniejszej sprawie przedmiotem sporu był okres na jaki należy przyznać i czy schorzenie wstępuje u wnioskodawczyni mają charakter trwały, a więc podstawę prawną stanowi art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy o rencie socjalnej.**

Biegła z zakresu medycyny pracy dr n. med. A. J. rozpoznała u ubezpieczonej dziecięce porażenie mózgowie - porażenie spastyczne 4-kończynowe, mowę dyzartryczną, wadę wzroku i jednocześnie stwierdziła, iż badana jest nadal całkowicie niezdolna do pracy do marca 2015 r. W uzasadnieniu swojego stanowiska biegła wskazała, iż zgadza się z opinią Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 09.03.2011 r., że wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy, jednak uważa, że czasokres tej niezdolności jest dłuższy i będzie trwać do 2015 r. Jednocześnie podniosła, że rehabilitacja mowy i uzyskanie sprawnej komunikacji (bez cech dyzartrii) wymaga u wnioskodawczyni długotrwałej, intensywnej pracy z logopedą. Po uzyskaniu poprawy w stanie logopedycznym możliwe będzie zatrudnienie jej na stanowisku przystosowanym w warunkach wyłącznie biurowych, w pozycji siedzącej, bez narzuconego tempa pracy, ze względu na ograniczenia sprawności układu ruchu.

Sąd Apelacyjny, po uzupełnieniu materiału dowodowego uznał że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji co do opisanego przez ten Sąd stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, (uzupełnionego o kolejną opinię biegłych z zakresu ortopedii, neurologii oraz medycyny pracy). Sąd Okręgowy dokonał trafnej interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Powyższe czyni zbytecznym ponowne przytaczanie ustaleń oraz szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 listopada 1998 roku, sygn. I PKN 339/98).

Wskazać należy, że Sąd I instancji trafnie jako podstawę prawną rozstrzygnięcia powołał przepis art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, (Dz. U. z 2003 r., nr 135, poz. 1268 z późn. zm.), na podstawie którego świadczenie to przysługuje jedynie osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, względnie w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia, czy w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Sąd Apelacyjny zaznacza, że z uwagi na złożoność pojęcia niezdolności do pracy, które składa się z elementu ekonomicznego oraz biologicznego, ustalenie zajścia ryzyka ubezpieczeniowego wymaga zawsze specjalistycznej wiedzy medycznej, w związku z czym zasadnym było dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych lekarzy sądowych z zakresu neurologii i ortopedii (dwukrotnie) oraz medycyny pracy tj. lekarzy o specjalnościach obejmujących schorzenia występujące u ubezpieczonej. Wszyscy biegli w swoich opiniach, po przeanalizowaniu akt sprawy oraz po zapoznaniu się z dokumentacją jednoznacznie stwierdzili, że ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, różnice wniosków dotyczyły jedynie trwałości schorzeń występujących u ubezpieczonej.

Opinie biegłych lekarzy, które w sposób zasadniczy stanowiły podstawę ustaleń faktycznych, zostały wykonane przez specjalistów posiadających odpowiednią wiedzę oraz doświadczenie zawodowe. Ich wydanie poprzedziło badanie ubezpieczonej i analiza historii jej choroby oraz innych dokumentów zawierających informację na temat jej schorzeń. Biegli sporządzili opinie zgodnie z tezą postanowienia sądu i odpowiedzieli wyczerpująco na postawione przez Sąd pytania. W przekonujący sposób uzasadnili swoje spostrzeżenia, odnosząc się do posiadanych przez ubezpieczoną schorzeń i stopnia ich zaawansowania. Wnioski biegłych zawarte w opiniach były zgodne i zostały sformułowane w sposób logiczny i spójny. Wskazać należy, że organ rentowy w wywiedzionej apelacji zakwestionował opinie biegłych powołanych w toku postępowania pierwszoinstancyjnego jedynie w zakresie czasu trwania niezdolności do pracy ubezpieczonej. W związku z czym Sąd Apelacyjny postanowił celem rozstrzygnięcia tej kwestii przeprowadzić dowód z opinii innego zespołu biegłych oraz biegłego z zakresu medycyny pracy, których to opinie korespondowały z opiniami wydanymi przez pierwszy zespół biegłych w zakresie występujących schorzeń ale różniły się co do czasu na jaki należałoby orzec całkowitą niezdolność do pracy. W zakresie trwałości schorzeń Sąd Apelacyjny nie podzielił jednak stanowiska drugiego składu biegłych opiniujących przed sądem odwoławczym w zakresie, twierdzeń biegłych stanowiących, że jeżeli ubezpieczona przeprowadzi rehabilitację mowy może być zdolna do zatrudnienia zgodnego z posiadanymi kwalifikacjami. Z akt sprawy nie wynika aby ubezpieczona przeprowadzała rehabilitację logopedyczną nie wiadomo czy ją rozpocznie i jaki będzie przebieg rehabilitacji i jakie jej efekty. Poza tym wymaga ona wyłącznie pracy na stanowisku przystosowanym do stanu jej zdrowia. Przeprowadzone operacje i rehabilitacja nie przyniosły większych efektów i nie należy spodziewać się poprawy sprawności organizmu mimo intensywnej rehabilitacji. Ubezpieczona nie utrzymuje się w pozycji stałej bez pomocy innych osób, porusza się przy pomocy kul łokciowych.

W tym miejscu wskazać należy, iż przesłanka niezdolności do pracy odnosi się wyłącznie do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu. Skoro zatem ubezpieczona mogłaby ewentualnie pracować w zakładzie pracy chronionej z uwagi na jej niepełnosprawność a więc w warunkach wyłącznie specjalnych, to uznać należy, iż jest ona całkowicie niezdolna do pracy na trwałe, gdyż jej schorzenia mają charakter nieodwracalny, co trafnie podkreślił Sąd I instancji w swoich rozważaniach zawartych w uzasadnieniu wyroku. Przy orzekaniu nie można opierać się na przypuszczeniach. Sądy mają obowiązek oceniać stan zdrowia i zdolność do pracy na dzień wydania spornej decyzji. Ocena Sądu I instancji temu zadaniu sprostała.

Reasumując Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy a jej niezdolność ma charakter trwały, w związku z czym zachodzą podstawy prawne do przyznania jej prawa do renty socjalnej na stałe, stosownie do art. 4 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, (Dz. U. z 2003 r., nr 135, poz. 1268 z późn. zm.). Jeżeli organ rentowy uzna, że stan zdrowia ubezpieczonej poprawił się na tyle, że jest zdolna podjąć pracę w normalnych warunkach oraz stwierdzi poprawę narządu ruchu, mowy to w ramach swoich kompetencji będzie mógł ponownie ocenić stan zdrowia wnioskodawczyni.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny, w oparciu o normę z przepisu art. 385 k. p. c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak